

PARTII INUIT INATSISARTUNI

Partii Inuit

UKA 2013/80

Randi Broberg

03. 10. 2013

Kalaallit Nunatsinni innuttaasut amerlanerit kalaallisut oqalussinnaalernissaannik periusissiatut iliuusissanut pilersaarummik kingusinnerpaamik Inatsisartut 2014-mi upernaakkut ataatsimiinneranni saqqummiunneqartussamut Naalakkersuisut suliaqaqqullugit Inatsisartut aalajangiiffigisassaattut siunnersuut.

(Inatsisartunut ilaasortaq Mimi Karlsen, Inuit Ataqtigiit)

Nunatsinni innuttaasut amerlanerit kalaallisut oqalussinnaalernissaannik periusissiatut iliuusissanut pilersaarummik kingusinnerpaamik Inatsisartut 2014-mi upernaakkut ataatsimiinneranni saqqummiunneqartussamut Naalakkersuisut suliaqaqqullugit Mimi Karlsen Inuit Ataqtigiinneersup inatsisartut aalajangiiffigisassaattut siunnersuutaanut ima Partii Inuit oqaaseqaateqassuugut.

Siullermik nuannaarutigaarput, malugisinnaagatsigu ukiaq manna inatsisartunut ilaasortat oqaatsit pillugit oqaluuserisassanngortitaat arlaqartut qaqinneqarsimasut takusinnaagatsigit. Tamatuma ersersiinnarpaa ukiorpassuarni sammisaaq taannarpiaq pillugu oqallittuarneq inissittariaqartumik iliuuseqarfigineqartariaqarlunnaleqqasoq.

Mimi Karlsen, qujanaq apeqqut pingaarutilissuaq qaqikkakku. Soorunami aperisoqarsinnaajuaannarpoq soq siusinnerusukkut tamannarpiaq pillugu annerusumik iliuuseqartoqarsimannginnersoq. Qujanaqaarmi oqartarnitsituut kingusinaartoqarneq ajormat.

Oqaatigerusupparpullu siunnersuutip asserluinnangajaanik Partii Inuit inatsisartunut aalajangiiffigisassatut siunnersuummik oqaluuserisassanngortitsinikuungaluarmat, siulittaasoqarfimmiit ajoraluartumik itigartitaasumik. Taamaammatt qimmaallannarpoq apeqqut taannarpiaq allanit qaqinneqarmat, qilanaarpugullu tikkuussiffiusumik iliuusissat pillugit oqalliseqataanissatsinnut.

Aap inatsimmik ataqqinaqisumik nammineq sanaarisatsinnik allaqqasoqarpoq, tassalu oqaatsinut politikki pillugu Inatsisartut inatsisaat nr. 7, 19. maj 2010-meersumi § 3-mi kalaallit oqaasii tassaasut Kalaallit Nunaanni pisortatigoortumik oqaasiusut pisortatigullu ingerlatsinermi atugaasut.

Inatsilli kusanaqisoq nuannaartunaqisorlu ulluinnarni malitsinneqaaqqajannqilaq. Allaat naalakkersuinikkut ingerlatsisut namminneerlutik malinnigikkaat oqaatigineqarsinnaalluni. Marloqiusamik tassa kalaallisut qallunaatullu ingerlatsinerujussuup, tassa danskit oqaasiinut maniguutiinnarnerujussuup inuiattut ajoraluartumik unittoqqatippaatigut, allaat sakkortungalarpoq oqassalluni: marloqiusamik pisariaqavinngittumik akisoqisumik ingerlaaseqarner-suatta immitsinnut ipisilerpaatigut.

Naattumik oqaatigalugu inatsit nunatsinni kalaallisut oqaatsivut pingaarnepaasutut allaqqasoq kusassaataavoq annerusumik ilumoorunneqanngittoq timitalersorneqanngittorlu. Tamannalu isiginngittuusaaginnarneqarsinnaajunnaartoq Partii Inuit isumaqarpugut. Inatsimmik timitalersuinnginneq aalajangiusimanninnginnerlu inuiannut uatsitut immikkuullarissunut ikittunnguusunullu annermik nammineerusunnermik pigisaqaleriartuinnartunut illuatungaani lu inuiannit allanit sunnertikkaluttuinnartunut naapertuutinngilluinnarpoq, piaarnepaamik qanoq iliuuseqarfigisariaqartoq.

Taama aallarniilluta isummatsinnik erseqqissaateqariarluta. aalangiiffigisassatut siunnersuutip oqariartutai marloqiusaasutut isigisagut, ima oqaaseqarfigilaassuagut, siullermik:

Meeqqat *Meeqqat Atuarfianit* naammassisut tamarmik kalaallisut oqalussinnaanissaat ukiuni aggersuni angusinnaangorlugu siunnersuuteqartup Mimi Karlsen-p naalakkersuisunik pilersarusioqqusinera. Meeqqat atuarfianiit naammassisut tamarmik kalaallisut oqalussinnaanngortinneqarpata ukiut qulit missaat qaangiuppata inuusuttut tamangajammik kalaallisut oqalussinnaanngorsimanissaat siunnerfigalugu.

Apeqqut taannarpiaq naalakkersuisut qanoq iliuuseqarfigilersaarnerlugu immikkut eqqaasimannngimmassuk assut uggoralugu maluginiarparput.

Nalunngisatsitummi meeqqat ingammik maani Nuummi atuartut kalaallisut oqalussinnaanngittut malunnaqisumik amerliartuinnavipput. Tamannalu alianarpoq. Inuiattullu immitsinnut ataqqinitsinnut nukittorsaataanngilluinnarluni. Taamaamat Partii Inuit, Mimi Karlsenip ugartungaa tamakkiisumik taperserlutigu Naalakkersuisut kaammattorumavagut, immikkut apeqqummut tassunga piaartumik kommunet suleqatigalugit qanoq iliuuseqaaqqullugit.

Kiisalu siunnersuuteqartup qaqitaata aappaa; tassalu inersimasut kalaallisut ilinniarusuttut aamma pilersarusiuunneqartariaqartut kalaallisut ilinniarsinnaanissaminnik. Tassani siunnersuuteqartumit maannamut periarfissat qanoq annertusarneqarsinnaanissaat misissortariaqartut pilersarusiorfigisariaqartutullu ugartorneqarput.

Partii Inuit, apeqqut taannarpiaq aamma qineqqusaarnermi pingaarteqalugu qaqissimavarput. Isumaqaratta oqaatsitta ukiorpassuarni maannamut annermik pisortat ingerlatsiviini namminersortunilu suusupagineqarlutik kingullinnguussaajuarnerat naammalersoq. Qasungasumik inuiannut allanut nalliginnippalaartumik, piumasaqarsinnaanataluunnit immitsinnut kingullinnguulluta pilliutiguarnerput killeqartariaqalermat. Oqaatsimmi sakuinnaanngillat. Kinaanitsinnulli immitsinnullu qanoq isiginitsinnut isumalerujussuupput, taamatullu aamma immitsinnut qanoq nalilersortarnitsinnut attuumalluinnarlutik. Qallunaatullu ingerlajumanersuatta

kingunerisaanik, inuiaat kalaallit nunaminni nammineq oqaatsitsik atorlugit sullinneqarnissaat maannamut qulakkeersinnaasimanngilarpulluunniit. Tunngaviusumik eqqarsartaaserput uggornaqisumik imaalersimammat: allanik suli isumalluuteqartilluta immitsinnut kingulliukkallarluta tikisitagut piunasaqarfiginaveersaartariaqarigut, piunasaallu tamaasa tunniuttariaqarigut. Tamannalu eqqarsartaaseq Partii Inuit mumikkusupparput.

Taamaammat Mimi Karlsen Inuit Ataqatigiit isumaqatigeqaarput ima siunnersuummini oqaasertaliimmat: (issuaaneq aallartippoq)

”Kalaallit oqaasii tassaatillugit Kalaallit Nunaanni pisortatigoortumik oqaasiusut pisortatigullu ingerlatsinermi atugassaatillugit pingaaruteqarpoq innuttaasut tamarmik kalaallisut paasinnissinnaanissaat anguniartuassallugu.” (issuaaneq naavoq)

Partii Inuit isumaqarpugut, kalaaleqatigut kalaallisut pikkorluttut ilikkarusuttullu siulliullugit nukinnik atuiffigisariaqalerigut, malitsigisaanillu tikisitat sivisunerusumik Nunatsinniittussat aamma taamatut. Soorunami tikisitat sivikittuinnarmik nunatsinniittussat kalaallisut ilinniartinniassallugit aningaasanik nukinnillu atuiffiginissaat apeqqusernarpoq, minnerpaamilli inuiaassuserput kulturerpullu pillugit ilinniartittarnissaat ullumikkornit annerusumik piunasaasariaqarpoq.

Taakkulu siuliani taakkartorneqartut pillugit Naalackersuisut akissutaanni Oqaatsinik pikkorissarfik Sisimiuniittoq innersuunneqarmat, Partii Inuit naammaginngilarput. Aap ajunngilluinnarpoq oqaatsinik pikkorissarfik suliniuteqarmat, aammalu maannamut angusaqarfiusarmat. Kisianni nalilersungassarput tassaavoq, ilumut oqaatsinik pikkorissarput naammappa?

Partii Inuit akissutissarput tassa: naamik naammangilaq. Immikkut iliuuseqarnissaq piffissanngorluinnarpoq.

Atagu tikisitanik oqaatsitsinnillu atuisinnaangittunik nukatsitsinerujussuatta malitsigisai iternga tikillugu eqqartulaariartigit, inuiaqatigiinummi qanoq sunniuteqarnersut imaluunniit sunniuteqapilunnersut eqqartorsinnaasariaqarpagut. Nunap inuiaasa pingaarnertut oqaasii aallaavigalugit atagu nunarput ilusilersulerniartigu, immikkoortitsisutut nalilerneqanngikkaluarluta.

Aaqqissuussaanerput ullumikkutut itsillugu, kalaaleq nunamini aporfilersorneqartuassooq, allaat imminut nikagisunngortitaalluni. Tassanilu pivakka kalaallisuinnaq oqaluttut. Amerlasoorpassuartigut nipaallutik naammagittaqaalutik nunaminni inooqataasut.

Taamaammat sinaakkusersuinissaq ersarissumillu isummernissaq, malitsigisaanillu pilersaaruserluakkamik siunnerfiliinissaq piffissanngorput.

Uanilu Naalackersuisut akissutaannut pikkunaattooraluarluta, isumalluarpuqut piffissami qaninnerpaami iliuusissanik saqqummiussisoqarnissaanut.

Taama oqaaseqarluta siunnersuut tamakkiisumik taperserlugu kultureqarnermut ataatsimiititaliami suliarineqarnissaa innersuussutigaarput.

Qujanaq.